

ડીમાન્ડ ડ્રાફ્ટ નીચે મુજબના નામનો કઢાવીને મોકલવાનો રહેશે.

1. એમ. જી. સાયન્સ ઇન્સ્ટીટ્યુટ, અમદાવાદ માટે - **M. G. Science Institute** ના નામનો
2. એચ. એલ. કોલેજ ઓફ કોમર્સ, અમદાવાદ માટે - **H. L. College of Commerce** ના નામનો
3. એલ. ડી. આર્ટ્સ કોલેજ, અમદાવાદ માટે - **L. D. Arts College** ના નામનો

ઉપરોક્ત નામનો ભૂલ રહિત ડી.ડી. કઢાવવાનો રહેશે અને જો કોઇપણ પ્રકારની ભૂલ જણાશે તો અરજી રદબાતલ ગણાશે અને તેવા ઉમેદવારની કોઇ રજૂઆત ધ્યાને લેવામાં આવશે નહિ.

(1) નોંધ :-

- અનામત વર્ગનાં ઉમેદવારો બિન-અનામત જગ્યા માટે અરજી કરી શકશે અને તેઓને બિન-અનામતના ધોરણો લાગુ પડશે.
- ઉમેદવારે સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૧૫/૦૨/૨૦૦૧ના ઠરાવ ક્રમાંક: સીઆરઆર/૧૦૨૦૦૦/ જીઓઆઈ/ગ-૨ ના ઠરાવની જોગવાઈ મુજબ દિવ્યાંગતાની ૪૦% કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી ધરાવતા હોવાનું સિવિલ સર્જનનું સર્ટીફિકેટ ધરાવતા હશે, તો જ દિવ્યાંગ ઉમેદવાર તરીકે ઉપલી વયમર્યાદા અને અનામતનો લાભ મળશે. શારીરિક અશક્તતા અંગે સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા. ૧-૧૨-૨૦૦૮ના પરિપત્ર ક્રમાંક: પરચ-૧૦૨૦૦૮-૪૬૯૫૪૦-ગ-૨ અને ત્યારબાદ સરકારશ્રીના વખતો વખતના સુધારા પરિપત્રથી નિયત થયેલ નમૂનામાં સરકારી હોસ્પિટલના સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ/સિવિલ સર્જન/મેડીકલ બોર્ડ દ્વારા આપવામાં આવેલ પ્રમાણપત્ર માન્ય ગણવામાં આવશે. તબીબી પ્રમાણપત્રને આધિન રહીને ઉપલી વયમર્યાદામાં ૧૦ વર્ષની છૂટછાટ મળશે. (મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં)
- માજી સૈનિક ઉમેદવારો કે જેઓએ જલ, વાયુ અને ભૂમિ (સ્થળ)ની આર્મી ફોર્સીસમાં ઓછામાં ઓછા છ માસની સેવા કરી હોય અને માજી સૈનિક તરીકેનું સક્ષમ અધિકારીનું ઓળખકાર્ડ અને ડિસ્ચાર્જબુક ધરાવતા હોય તો ઉપલી વયમર્યાદામાં તેઓએ બજાવેલ ફરજનો સમયગાળો ઉપરાંત ત્રણ વર્ષ સુધીની છૂટછાટ મળશે.

(2) રાષ્ટ્રીયતા:-

- ઉમેદવાર ભારતનો નાગરિક હોવો જોઈએ અથવા ગુજરાત મુલકી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી (સામાન્ય) નિયમો, ૧૯૬૭ ના નિયમ - ૭ની જોગવાઈ મુજબની રાષ્ટ્રીયતા ધરાવતો હોવો જોઈએ.

(3) વય મર્યાદા:-

- ઉપર જાહેરાતમાં દર્શાવેલ અરજી સ્વીકારવાની છેલ્લી તારીખના રોજ ગણવામાં આવશે.
- તારીખ ૧૫/૧૧/૨૦૨૫ ના રોજ ઉમેદવારની ઉંમર ૨૦ વર્ષથી ઓછી નહીં અને ૩૫ વર્ષથી વધુ ન હોવી જોઈએ અને ગુજરાત સરકારની સેવામાં હોય તેવી વ્યક્તિઓની તરફેણમાં ઉપલી વયમર્યાદા વખતો વખત સુધાર્યા પ્રમાણેના ગુજરાત મુલકી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી (સામાન્ય) નિયમો-૧૯૬૭ની જોગવાઈ અનુસાર રહેશે.

(4) વયમર્યાદામાં છૂટછાટ:-

- સામાન્ય વર્ગની મહિલા ઉમેદવારો, અનામત વર્ગના પુરુષ તથા મહિલા ઉમેદવારો તેમજ માજી સૈનિક, દિવ્યાંગ ઉમેદવારોને નીચે મુજબ નિયમોનુસાર છૂટછાટ મળવાપાત્ર છે.
- અનામત વર્ગના ઉમેદવારો બિન અનામત જગ્યા માટે અરજી કરશે તો આવા ઉમેદવારોને વયમર્યાદામાં છૂટછાટ મળશે નહીં.

કેટેગરી	છૂટછાટ	મહત્તમ વયમર્યાદા
સામાન્ય કેટેગરીના મહિલા ઉમેદવારોને	૫ વર્ષ	-
અનામત કેટેગરીના પુરુષ ઉમેદવારોને	૫ વર્ષ	-
અનામત કેટેગરીના મહિલા ઉમેદવારોને (૫ + ૫ = ૧૦)	૧૦ વર્ષ	મહત્તમ વય મર્યાદા ૪૫ વર્ષ
સામાન્ય કેટેગરીના શારીરિક અશક્તતા ધરાવતા પુરુષ ઉમેદવારોને	૧૦ વર્ષ	મહત્તમ વય મર્યાદા ૪૫ વર્ષ
સામાન્ય કેટેગરીના શારીરિક અશક્તતા ધરાવતા મહિલા ઉમેદવારોને (૧૦ + ૫ = ૧૫)	૧૫ વર્ષ	મહત્તમ વય મર્યાદા ૪૫ વર્ષ
અનામત કેટેગરીના શારીરિક અશક્તતા ધરાવતા પુરુષ ઉમેદવારોને (૫ + ૧૦ = ૧૫)	૧૫ વર્ષ	મહત્તમ વય મર્યાદા ૪૫ વર્ષ
અનામત કેટેગરીના શારીરિક અશક્તતા ધરાવતા મહિલા ઉમેદવારો (૫ + ૧૦ + ૫ = ૨૦)	૨૦ વર્ષ	મહત્તમ વય મર્યાદા ૪૫ વર્ષ
માજી સૈનિક ઉમેદવારો		ઉપલી વયમર્યાદામાં તેઓએ બજાવેલ ફરજનો સમયગાળો ઉપરાંત ત્રણ વર્ષ સુધીની છૂટછાટ મળશે

(5) અનુ. જાતિ, અનુ. જન જાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ:-

1. મૂળ ગુજરાતનાં અનુ. જાતિ, અનુ. જન જાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગના ઉમેદવારોને જ અનામત વર્ગના ઉમેદવારો તરીકે લાભ મળશે.
2. અનુ. જાતિ, અનુ. જન જાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ પૈકી ઉમેદવાર જે વર્ગના હોય તેની વિગતો અરજીપત્રકમાં અચૂક આપવાની રહેશે.
3. ઉમેદવારે અરજીપત્રકના કેટેગરીના કોલમમાં જે તે અનામત કક્ષા દર્શાવેલ નહીં હોય તો પાછળથી અનામત વર્ગના ઉમેદવાર તરીકે લાભ મેળવવાનો હક્ક દાવો માન્ય રાખવામા આવશે નહીં.
4. અનામત વર્ગના ઉમેદવારોએ જાતિ અંગેનું પ્રમાણપત્ર ગુજરાત સરકાર દ્વારા વખતો વખત નિયત કરેલ નમૂનામાં મેળવેલ હોવું જોઈશે તથા મંડળ દ્વારા જણાવવામાં આવે ત્યારે અચૂક સામેલ કરવાનું રહેશે. જાતિ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવામાં ઉમેદવાર નિષ્ફળ જશે તો ઉમેદવારી “રદ” ગણવામાં આવશે.
5. S.E.B.C. કેટેરરી (શા.શૈ.પ. વર્ગ) ના ઉમેદવારોએ નોન-કીમીલેયર સર્ટિફિકેટની મહત્તમ અવધિ ઈશ્યુ થયા - વર્ષ સહિત ત્રણ નાણાકીય વર્ષની રહેશે. પરંતુ આવું પ્રમાણપત્ર સંબંધિત જાહેરાત માટે અરજી કરવાની છેલ્લી તારીખ સુધીમાં ઈશ્યુ થયેલ હોવું જોઈએ. (એટલે કે SEBC ઉમેદવારો માટે નોન -કીમીલેયર સર્ટિફિકેટ તા.: ૦૧/૦૪/૨૦૨૩ થી ૧૫/૧૧/૨૦૨૫ સુધીનું માન્ય ગણાશે) તા.: ૦૧/૦૪/૨૦૨૩ થી ૧૫/૧૧/૨૦૨૫ દરમિયાન મેળવેલ હોય તેવું પ્રમાણપત્ર ધરાવતા હશે તો જ ઉપલી વયમર્યાદામાં છૂટછાટ તેમજ કેટેરરીની અનામત જગ્યાનો લાભ મળશે.
6. સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના પરિણીત મહિલા ઉમેદવારે આવું નોન કીમીલેયર પ્રમાણપત્ર તેમના માતા-પિતાની આવકના સંદર્ભમાં રજૂ કરવાનું રહેશે. જો આવા ઉમેદવારોએ તેમના પતિની આવકના સંદર્ભમાં આવું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરેલ હશે તો તેની અરજી “રદ” કરવામાં આવશે.
7. ઉમેદવારે અરજી કરતી વખતે જે નોન-કીમીલેયર સર્ટિફિકેટની વિગતો જણાવેલ હોય તે જ પ્રમાણપત્ર મંડળ દ્વારા જણાવવામાં આવે ત્યારે રજૂ કરવાનું રહેશે. જો આવા પ્રમાણપત્રમાં ભૂલ હોવાના કારણે

- ઉમેદવાર જાહેરાતની છેલ્લી તારીખ બાદનું નવું પ્રમાણપત્ર મેળવે તો પણ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના ઉમેદવાર તરીકે પાત્ર થવા માટે અરજીમાં જણાવેલ પ્રમાણપત્ર જ માન્ય રહેશે.
8. E.W.S. કેટેગરી (આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ) ના ઉમેદવારોએ રાજ્ય સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના તા. ૨૫-૧-૨૦૧૯ ના ઠરાવ ક્રમાંક:-ઈડબલ્યુ.એસ/૧૨૨૦૧૯/૪૫૯૦૩/અ થી નિયત થયેલ નમુના (અંગ્રેજીમાં એનેક્સર-KH અથવા ગુજરાતીમાં પરિશિષ્ટ-ગ) માં મેળવેલ આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો માટેના પ્રમાણપત્રનો નંબર અને તારીખ અરજી કરતી વખતે દર્શાવવાના રહેશે.
- સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના ઠરાવ ક્રમાંક:-ઈડબલ્યુ.એસ/૧૨૨૦૧૯/ ૪૫૯૦૩/અ, તા ૧૩-૯-૨૦૧૯ ની જોગવાઈ મુજબ આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો (EWS) માટેના પાત્રતા પ્રમાણપત્રો ઇસ્યુ (issue) થયા તારીખથી ત્રણ વર્ષ સુધી માન્ય ગણવામાં આવશે. (એટલે કે તા. ૧૬/૧૧/૨૦૨૨ થી અરજી કરવાની છેલ્લી તા. ૧૫/૧૧/૨૦૨૫) આ પાત્રતા પ્રમાણપત્ર આ સમયગાળા દરમિયાન ઇશ્યૂ થયેલ હશે તો જ માન્ય રાખવામાં આવશે.
9. સરકારશ્રીની પ્રવર્તમાન જોગવાઈઓ મુજબ અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો બિન અનામત વર્ગના ઉમેદવારોની સાથે નિયત ધોરણો (એટલે કે વય મર્યાદા, બિન અનામત વર્ગના ઉમેદવારો માટે અપનાવેલ હોય તેના કરતાં વધુ વિસ્તૃત કરેલ અન્ય ક્ષેત્ર) માં છૂટછાટ લીધા સિવાય પોતાની ગુણવત્તાના આધારે પસંદગી પામે તો બિન અનામત જગ્યાની સામે ગણતરીમાં લેવાના થાય છે.
10. ઉમેદવારે અરજીપત્રકમાં વિગતો ભરતા સમયે જાતિ (કેટેગરી) અંગે જે વિગત દર્શાવેલ હશે તે અરજીપત્રકમાં જાતિ (કેટેગરી)માં પાછળથી ફેરફાર કરવાની વિનંતી માન્ય રાખવામાં આવશે નહિ.

(6) કોમ્પ્યુટરની જાણકારી:-

- ઉમેદવાર રાજ્ય સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૧૩/૮/૨૦૦૮ તેમજ તા.૧૮/૦૩/૨૦૧૬ના સરકારી ઠરાવ નંબર:- સીઆરઆર-૧૦૨૦૦૭-૧૨૦૩ ૨૦-ગ.૫થી નક્કી કરેલ અભ્યાસક્રમ મુજબ કોમ્પ્યુટર અંગેનું બેઝીક નોલેજ ધરાવતા હોવા અંગેનું કોઈ પણ તાલીમી સંસ્થાના પ્રમાણપત્ર/માર્કશીટ ધરાવતા હોવા જોઈશે અથવા સરકાર માન્ય યુનિવર્સિટી અથવા સંસ્થામાં કોમ્પ્યુટર જ્ઞાન અંગેના કોઈ પણ ડિપ્લોમા/ ડીગ્રી કે સર્ટીફિકેટ કોર્સ કરેલ હોય તેવા પ્રમાણપત્રો અથવા ડીગ્રી કે ડીપ્લોમા અભ્યાસક્રમમાં કોમ્પ્યુટર એક વિષય તરીકે હોય તેવા પ્રમાણપત્રો અથવા ધોરણ-૧૦ અથવા ધોરણ-૧૨ની પરીક્ષા કોમ્પ્યુટરના વિષય સાથે પાસ કરેલ હોય તેવા પ્રમાણપત્રો ધરાવતા હોવા જોઈશે.

(7) શૈક્ષણિક લાયકાત:-

- ઉમેદવાર ભારતમાં કેન્દ્રીય અથવા રાજ્ય અધિનિયમથી અથવા તે હેઠળ સ્થપાયેલી અથવા સંસ્થાપિત યુનિવર્સિટીઓ પૈકી કોઈપણમાંથી અથવા તે તરીકે માન્ય થયેલી અન્ય કોઈ પણ શૈક્ષણિક સંસ્થામાંથી અથવા યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન અધિનિયમ-૧૯૫૬ની કલમ હેઠળ ડીમ્ડ યુનિવર્સિટી તરીકે જાહેર થયેલી બીજી કોઈ પણ શૈક્ષણિક સંસ્થામાંથી મેળવેલ સ્નાતકની પદવી ધરાવતો હોવો જોઈશે અથવા સરકારે માન્ય કરેલ તેની સમકક્ષ લાયકાત ધરાવતો હોવો જોઈશે.
- ગુજરાત મુલ્કી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી (સામાન્ય) નિયમો-૧૯૬૭માં ઠરાવ્યા પ્રમાણેની કોમ્પ્યુટરના ઉપયોગ અંગેની પાયાની જાણકારી ધરાવતો હોવો જોઈશે.
- ઉમેદવાર ગુજરાતી અથવા હિન્દી અથવા બંને ભાષાનું પૂરતું જ્ઞાન ધરાવતો હોવો જોઈશે.

(8) પગાર ધોરણ:-

નાણા વિભાગના તા. ૧૬/૦૨/૨૦૦૬ના તથા તા. ૨૯/૦૪/૨૦૧૦ અને તા. ૦૬/૧૦/૨૦૧૧, તા. ૨૦/૧૦/૨૦૧૪ના ઠરાવ ક્રમાંક: ખરચ-૨૦૦૨-૫૭-ઝ.૧ તેમજ તા. ૨૦/૧૦/૨૦૧૫ના ઠરાવ ક્રમાંક: ખરચ-૨૦૦૨-૫૭-(પાર્ટ-૨)-ઝ.૧ તથા છેલ્લે નાણાં વિભાગના તા. ૧૮/૧૦/૨૦૨૩ના ઠરાવ ક્રમાંક:ખરચ-૨૦૦૨-૫૭-(પાર્ટ-૪)-ઝ.૧ અન્વયે પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે પ્રતિ માસ માટે સરકારશ્રીના ધારાધોરણો મુજબ ફિક્સ પગારથી નિમણૂક અપાશે. તેમજ ઉક્ત ઠરાવના અન્ય લાભો મળવાપાત્ર થશે. તદ્ઉપરાંત સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા. ૨૩/૧૦/૨૦૧૫ના ઠરાવ ક્રમાંક: સીઆરઆર-૧૧-૨૦૧૫-૩૧૨૯૧૧-ગ-૫ અને નાણાં વિભાગના તા. ૨૮/૦૩/૨૦૧૬ના ઠરાવ ક્રમાંક: ખરચ/૨૦૦૨-૫૭(પાર્ટ-૩)/ઝ-૧, તા. ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ તથા તા. ૧૮/૧૦/૨૦૨૩માં દર્શાવેલ બોલીઓ અને શરતોને આધિન નિમાયેલ ઉમેદવાર પાંચ વર્ષના અંતે તેની સેવાઓ સંતોષકારક જણાવેથી સંબંધિત કચેરીમાં જે-તે સમયના સરકારશ્રીના નિયમોનુસાર મળવાપાત્ર પગાર ધોરણમાં નિયમિત નિમણૂક મેળવવાને પાત્ર થશે. તેમ છતાં, આ બાબતે નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટમાં દાખલ થયેલ SLP No. 14124/2012 અને SLP No. 14125/2012 ના આખરી ચુકાદાને આધીન રહેશે.

ક્રમ	જગ્યાનું નામ	પ્રથમ પાંચ વર્ષ સુધી મળનાર ફિક્સ પગાર
1.	હેડ ક્લાર્ક	૪૦,૮૦૦/- પ્રતિ માસ
2.	સિનિયર ક્લાર્ક	૨૬,૦૦૦/- પ્રતિ માસ
3.	જુનિયર ક્લાર્ક	૨૬,૦૦૦/-પ્રતિ માસ
4.	લેબ આસિસ્ટન્ટ	૨૬,૦૦૦/- પ્રતિ માસ

(9) પરીક્ષા પદ્ધતિ:-

- સંસ્થા દ્વારા નિયત સમય મર્યાદામાં સ્પીડ પોસ્ટથી મળેલ અરજીઓની પ્રાથમિક ચકાસણી કરીને લાયક ઉમેદવારોની રાજ્ય સરકારશ્રીના સામાન્ય વહીવટ વિભાગના (૧) તા. ૧૮/૦૫/૨૦૨૩ના જાહેરનામા ક્રમાંક: GS/૨૦૨૩/૧૫/૦૧૫/K તેમજ તા. ૨૮/૧૨/૨૦૨૩ના જાહેરનામા ક્રમાંક: GS/૨૦૨૩/૩૧/૦૧૨૫/Kથી મંજૂર કરવામાં આવેલ પરીક્ષા પદ્ધતિના નિયમો અનુસાર સંવર્ગ-૩, ગ્રુપ-'એ' તથા ગ્રુપ-'બી' ની સંયુક્ત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા બે તબક્કામાં લેવામાં આવશે.
- લેબ આસિસ્ટન્ટ માટે રાજ્ય સરકારશ્રીના સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા. ૦૮/૧૧/૨૦૨૩ના ઠરાવ ક્રમાંક: ભરત/૧૦૨૦૨૩/૬૩૮૮૩૭/ક મુજબ પરીક્ષા એક તબક્કામાં MCQ પદ્ધતિથી લેવામાં આવશે.

જુનિયર/સિનિયર/હેડ ક્લાર્ક માટે

(10) તબક્કો-૧ પ્રાથમિક પરીક્ષા (ગ્રુપ-'એ' તથા ગ્રુપ-'બી' સંયુક્ત પરીક્ષા) જુનિયર/સિનિયર/હેડ ક્લાર્ક માટે

1	Reasoning	40 Marks	1 Hour
2	Quantitative Aptitude	30 Marks	
3	English	15 Marks	
4	Gujarati	15 Marks	
Total		100 Marks	

- ❖ મુખ્ય પરીક્ષા માટેના ઉમેદવારોને પસંદ કરવા પ્રથમ તબક્કામાં (ગ્રુપ-'એ' તથા ગ્રુપ-'બી') માટે પ્રાથમિક પરીક્ષા MCQ પ્રકારના પ્રશ્નો ધરાવતી પદ્ધતિથી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા લેવામાં આવશે.
- ❖ પ્રાથમિક પરીક્ષા ૧૦૦ પ્રશ્નોના પ્રશ્નદીઠ ૧ ગુણ લેખે કુલ ૧૦૦ ગુણની રહેશે. પરીક્ષાનો સમય ૬૦ મિનિટનો રહેશે.
- ❖ પ્રશ્નના પ્રત્યેક ખોટા જવાબદીઠ ૦.૨૫ ગુણ નેગેટીવ માર્કીંગ રહેશે.
- ❖ દિવ્યાંગ ઉમેદવારના કિસ્સામાં પ્રત્યેક કલાક દીઠ વધારાની ૨૦ મિનિટ લેખે વધારાનો સમય ફાળવવામાં આવશે.
- ❖ પ્રાથમિક કસોટી ફક્ત સ્કીનીંગ ટેસ્ટ માટે છે. પ્રાથમિક કસોટીમાં ઉમેદવારે મેળવેલ ગુણને આખરી પસંદગી યાદી માટે ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.
- ❖ પ્રાથમિક પરીક્ષાના અંતે (ગ્રુપ-'એ' તથા ગ્રુપ-'બી') માટે મુખ્ય પરીક્ષા માટે લાયક ઠરેલ ઉમેદવારોની અલગ અલગ યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે. અને (ગ્રુપ-'એ' તથા ગ્રુપ-'બી') માટે મેરીટના આધારે સાત ગણા ઉમેદવારોને બીજા તબક્કાની મુખ્ય પરીક્ષા માટે લાયક ગણવામાં આવશે.
- ❖ મુખ્ય પરીક્ષા માટે લાયક ઠરેલ ઉમેદવારો આ જાહેરાત અન્વયેની શૈક્ષણિક લાયકાત, વય મર્યાદા તેમજ અન્ય જરૂરી લાયકાત સંતોષે છે તેમ માનીને મુખ્ય પરીક્ષા માટે શરતી પ્રવેશ આપવામાં આવશે.
- ❖ દિવ્યાંગ ઉમેદવારોને લહિયા (Scribe)/વળતર સમય (Compensatory Time)ની સુવિધા આપવા બાબત :-
- ❖ ભારત સરકારના Ministry of Social Justice & Empowerment | Department of Empowerment of persons with Disabilities (Divyangjan) ના તા. 28/08/2018ના Office Memorandum ક્રમાંક : F.No.34-02/2015-DD-III મુજબ The Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 ની કલમ-૨(R) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ Persons with Benchmark Disability અને લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવનાર ઉમેદવારને જો તેઓ ઈચ્છતા હોય તો, જે તે શરતોને આધીન લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા આપવામાં આવશે.

(11) તબક્કો - ૨ મુખ્ય પરીક્ષા:-

- પ્રથમ તબક્કાની પરીક્ષા બાદ સામાન્ય વહીવટી વિભાગના તા. ૧૮/૦૫/૨૦૨૩ના જાહેરનામા મુજબ ગ્રુપ-A માટે વર્ણનાત્મક જયારે ગ્રુપ-B માટે MCQ પ્રકારના પ્રશ્નો ધરાવતી પદ્ધતિથી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા લેવામાં આવશે. મુખ્ય પરીક્ષા અંગેની વિગતો આ સાથે સામેલ Appendix-G મુજબ તથા પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ Appendix - H મુજબ રહેશે.

(12) લઘુત્તમ લાયકી ધોરણ:-

- પ્રાથમિક પરીક્ષા તથા મુખ્ય પરીક્ષા માટે ઉમેદવારે આપેલ પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણનું ન્યુનત્તમ ગુણવત્તા ધોરણ ૪૦ ટકા રાખવામાં આવેલ છે.
- ઉમેદવારે પ્રત્યેક તબક્કાની પરીક્ષામાં લઘુત્તમ લાયકી ગુણવત્તાનું ધોરણ ૪૦ ટકા માર્ક્સ નિયત કરવામાં આવેલ છે. તેમાં કોઈ પણ કેટેગરીના ઉમેદવારો માટે ૪૦ ટકા માર્ક્સ કરતાં ઓછું ન્યુનત્તમ ગુણવત્તા ધોરણ (Qualifying Standard) કોઈ પણ સંજોગોમાં નક્કી કરી શકાશે નહીં.

(13) પસંદગી/પ્રતીક્ષા યાદી તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ:-

- ઉમેદવારોએ પ્રથમ તબક્કાની પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણના આધારે ગ્રુપ-A અને ગ્રુપ-B માટેની મુખ્ય પરીક્ષા માટેના લાયક ઉમેદવારોની અલગ-અલગ યાદી તૈયાર કરી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે. ભરવાની થતી જગ્યાના સાત ગણા ઉમેદવારોને મુખ્ય પરીક્ષા માટે લાયક ઠરાવવામાં આવશે.
- મંડળ દ્વારા બીજા તબક્કાની મુખ્ય પરીક્ષાના અંતે મેળવેલ ગુણ, લઘુત્તમ લાયકી ગુણનું ધોરણ તેમજ ભરવાની થતી જગ્યાના આધારે ગ્રુપ-A અને ગ્રુપ-B માટે અલગ-અલગ આખરી પસંદગી યાદી તૈયાર કરી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

લેબોરેટરી આસીસ્ટન્ટ માટે

- લેખિત કસોટી:- ઓપ્ટીકલ માર્ક રીડીંગ (OMR) પ્રશ્નપત્ર, ગુણ: ૨૧૦, સમય: ત્રણ કલાક

PART-A

ક્રમ	વિષય	ગુણ
1	તાર્કિક કસોટીઓ તથા Data Interpretation	30 Marks
2	ગાણિતિક કસોટીઓ	30 Marks
	Total	60 Marks

PART-B

ક્રમ	વિષય	ગુણ
1	બંધારણ, વર્તમાન પ્રવાહો, અંગ્રેજી અને ગુજરાતી કોમ્પ્રીહેન્સન	30 Marks
2	સંબંધિત વિષય અને તેની ઉપયોગિતાને લગતા પ્રશ્નો	120 Marks
	Total	150 Marks

નોંધ: અભ્યાસક્રમની વિષયવસ્તુ નિયત કરેલ શૈક્ષણિક લાયકાત મુજબ રહેશે.

- Part-Aમાં કુલ ૬૦ પ્રશ્નો અને Part-Bમાં કુલ ૧૫૦ પ્રશ્નો એમ કુલ ૨૧૦ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે. Part-A અને Part-B બંને માટે
- સંયુક્ત રીતે કુલ ૩ કલાક (૧૮૦ મિનીટ)નો સમય મળવાપાત્ર થશે.
- Part-A અને Part-Bનું સ્વતંત્ર (અલાયદું) Qualifying Standard રહેશે.
- Part-A માટે ન્યુનતમ ગુણવત્તા ધોરણ ૪૦% અને Part-B માટે ન્યુનતમ ગુણવત્તા ધોરણ ૪૦% રાખવામાં આવેલ છે.
- કોઈપણ ઉમેદવાર માટે ૪૦% માર્ક્સ કરતા ઓછું ન્યુનતમ ગુણવત્તા ધોરણ (Qualifying Standard) કોઈપણ સંજોગોમાં નક્કી કરી શકાશે નહીં. Part-A અને Part-Bમાં ન્યુનતમ ગુણવત્તા ધોરણ (Qualifying Standard) જાળવીને કુલ ગુણના આધારે મેરીટ બનાવવામાં આવશે.
- આ પરીક્ષા M.C.Q. પદ્ધતિથી યોજાશે. ખોટા જવાબ આપવાના સંજોગોમાં પ્રશ્નને ફાળવેલ માર્કના ૧/૪ માર્ક ઓછા કરવામાં આવશે. એટલે કે નેગેટીવ માર્કિંગ પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવશે.

પસંદગી/પ્રતીક્ષા યાદી તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ:-

- ઉમેદવારોએ ઉક્ત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણના મેરીટ આધારે કેટેગરીવાઈઝ ભરવાની થતી જગ્યાની વિગતોને ધ્યાને લઈ સામાન્ય વહીવટ વિભાગનાં તા. ૨૭/૦૭/૨૦૧૮ના ઠરાવ ક્રમાંક: પીએસસી/૧૦૮૯/૩૯૧૦/ગ-૨ની જોગવાઈઓ ધ્યાને લઈ પસંદગી/પ્રતીક્ષા યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે.

(14) સામાન્ય સૂચનાઓ:-

- ઉમેદવારે અરજી પત્રકમાં ભરેલ વિગતો સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયા માટે આખરી ગણવામાં આવશે અને તેના પુરાવા પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે અસલમાં રજૂ કરવાના રહેશે અન્યથા તેઓની ઉમેદવારી જે તે તબક્કે "રદ" ગણવામાં આવશે.
- ઉમેદવાર અરજી પત્રકમાં તાજેતરનો જે ફોટો લગાવે છે તેની પાસપોર્ટ સાઈઝના ફોટાની એક કરતાં વધુ કોપીઓ પોતાની પાસે રાખવી અને આ જાહેરાત સંવર્ગની સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયામાં તે જ ફોટાની કોપીનો ઉપયોગ કરવાનો રહેશે. (જેમ કે પરીક્ષા સમયે હાજરી પત્રકમાં લગાવવો તેમજ અસલ પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે પણ તે જ ફોટાની કોપી રજૂ કરવાની રહેશે.)
- ઉમેદવાર અરજી પત્રક ભરતી વખતે પોતાનો ઈમેલ આઇ.ડી. અને મોબાઈલ નંબર અવશ્ય દર્શાવવાનો છે. ઈમેલ આઇ.ડી. અને મોબાઈલ નંબર હાલમાં ચાલુ હોવા જોઈએ. અરજી પત્રકમાં દર્શાવેલ ઈમેલ આઇ.ડી. અને મોબાઈલ નંબર ભરતી પ્રક્રિયા પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી જાળવી રાખવો આપના હિતમાં છે ભરતી સંબંધેની તમામ સૂચનાઓ કોલેજ તથા સોસાયટીની વેબસાઈટ ઉપર મૂકવામાં આવશે. www.hlcollege.edu.in, www.ldartscollege@edu તથા www.mgscience.ac.in, અને www.aesahd.edu.in ઉપર નિયમિત રીતે અચૂક જોતા રહેવું. જરૂરત ઉપસ્થિત થયે પરીક્ષા સંદર્ભેની જરૂરી સૂચનાઓ ઉમેદવારને ઈમેલ આઇ.ડી. અથવા મોબાઈલ નંબર પર આપવામાં આવશે.
- ઉમેદવારે અરજી પત્રકમાં બતાવેલી કોઈ પણ વિગત અને અસલ પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે રજૂ કરેલ જન્મ તારીખ, શૈક્ષણિક લાયકાત, વય, જાતિ, અનુભવ વગેરેને લગતાં પ્રમાણપત્રો ભવિષ્યમાં જે તે તબક્કે ચકાસણી દરમિયાન ખોટા માલુમ પડશે તો તેની સામે યોગ્ય કાયદેસરની કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. આવા ઉમેદવારની ઉમેદવારી મંડળ "રદ" કરશે. તેમજ અન્ય સંવર્ગોની ભરતી માટે પણ ગેરલાયક ઠરાવવામાં આવશે. તેમજ જો પસંદગી/નિમણૂક થયેલ હશે તો તેની પસંદગી/નિમણૂક મંડળ/નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા કોઈ પણ તબક્કે "રદ" કરવામાં આવશે.
- મંડળ દ્વારા લેવાનાર સ્પર્ધાત્મક પ્રાથમિક પરીક્ષા કે મુખ્ય પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવાથી જ ઉમેદવારને નિમણૂક માટેનો હકક મળી જતો નથી. નિમણૂક સમયે સત્તાધિકારીને ઉમેદવાર બધી જ રીતે યોગ્ય છે તેમ સંતોષ થાય તો જ ઉમેદવારને નિમણૂક આપવામાં આવશે જે સરકારશ્રી ની બહાલી ને આધીન રહેશે.
- પસંદગી પામેલ ઉમેદવાર નિમણૂક સત્તાધિકારી ઠરાવે તે શરતોને આધિન નિમણૂક મેળવવાને પાત્ર થશે.
- ઉમેદવાર પોતે પરીક્ષામાં સફળ થયો હોવાના કારણોસર સંબંધિત જગ્યા ઉપર નિમણૂક કરવાનો દાવો કરવાને હકકદાર થશે નહીં. નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારીને પોતાને એવી ખાત્રી થાય કે કોલેજ સેવા સારૂ ઉમેદવાર યોગ્ય જણાતો નથી તો તેને પડતો મુકી શકશે. નિમણૂક બાબતે તેઓનો નિર્ણય આખરી ગણાશે.
- ભરતી પ્રક્રિયા સંપૂર્ણપણે ગુજરાત મુલ્કી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી (સામાન્ય) નિયમો-૧૯૬૭(વખતો વખતના સુધારા સહિત) અને તે અન્વયે જે તે સંવર્ગના ઘડવામાં આવેલ ભરતીના નિયમોને આધિન રહેશે.
- આ જાહેરાત અન્વયે અર્થઘટન બાબતે જે તે સંવર્ગના ભરતી નિયમો અને પરીક્ષા નિયમોની જોગવાઈ આખરી રહેશે.
- આ જાહેરાત તથા ભરતી પ્રક્રિયામાં કોઈ પણ કારણોસર તેમાં ફેરફાર કરવાની કે રદ કરવાની આવશ્યકતા ઊભી થાય તો તેમ કરવાનો મંડળને સંપૂર્ણ હકક/અધિકાર રહેશે અને મંડળ આ માટે કારણો આપવા બંધાયેલ નથી.

આચાર્યશ્રી,

1. એલ. ડી. આર્દસ કોલેજ, આઇઆઇએમ પાસે, વસ્ત્રાપુર, અમદાવાદ - 380009
2. એમ. જી. સાયન્સ ઇન્સ્ટિટ્યુટ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી સામે, નવરંગપુરા, અમદાવાદ - 380009
3. એચ. એલ. કોલેજ ઓફ કોમર્સ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ - 380009
4. નિયામકશ્રી, ધી અમદાવાદ એજ્યુકેશન સોસાયટી, કોમર્સ સિક્સ રોડ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ - 380009

PART-A**Appendix - G**

Syllabus for the Main Examination Total 350 Marks Time: 3 Hours

Group-B :- Following Papers for the Post of **Head Clerk & Senior Clerk**

Paper No.	Subject	Marks	Duration
I	Gujarati Language Skill	100	3 Hours
II	English Language Skill	100	3 Hours
III	General Studies (Medium-Gujarati)	150	3 Hours
	Total	350	

Syllabus for the Main Examination 200 Marks Time: 2 Hours

Group-B: Following Papers for the **Post of Junior Clerk**

1	English	20 Marks
2	Gujarati	20 Marks
3	Polity/Public Administration/RTI/CPS/PCA	30 Marks
4	History, Geography, Culture Heritage	30 Marks
5	Economics, Environment, Science and Technology	30 Marks
6	Current Affairs and Current Affairs with Reasoning	30 Marks
7	Reasoning	40 Marks
	Total	200 Marks

Appendix-H
Main Exam Syllabus (Descriptive Test for Group-A)

(FOR HEAD CLERK AND SENIOR CLERK)

Paper-I	ગુજરાતી (મુખ્ય પરીક્ષા)	(Descriptive)
ગુણ-૧૦૦	માધ્યમ- ગુજરાતી	સમય-૩ કલાક

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ વિગત	ફાળવાયેલ ગુણ
૦૧	નિબંધ: ત્રણ પૈકી કોઈપણ એક (આશરે ૨૫૦ થી ૩૦૦ શબ્દોમાં) (વર્ણનાત્મક વિશ્લેષણાત્મક ચિંતનાત્મક/સાંપ્રત સમસ્યા પર આધારિત)	૧૫
૦૨	વિચાર વિસ્તાર (બે પૈકી કોઈ પણ એક) કાવ્ય પંક્તિઓ કે ગદ્યસૂક્તિનો વિચાર વિસ્તાર (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૦૩	સંક્ષેપીકરણ : આપેલા ગદ્યખંડમાંથી આશરે ૧/૩ ભાગમાં તમારા શબ્દોમાં સંક્ષેપ	૧૦
૦૪	ગદ્યસમીક્ષા: આપેલા ગદ્યખંડના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો	૧૦
૦૫	પ્રચાર માધ્યમો માટે નિવેદનો તૈયાર કરવા (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૦૬	પત્રલેખન (અભિનંદન શુભેચ્છા વિનંતી ફરિયાદ વગેરે) (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૦૫
૦૭	ચર્યાપત્ર (આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં) (વર્તમાનપત્રમાં પ્રજાના પ્રશ્નો સાંપ્રત સમસ્યાઓ/વ્યક્તિગત અભિપ્રાય રજુ કરતુ ચર્યાપત્ર)	૧૦
૦૮	અહેવાલ લેખન (આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૦૯	ભાષાંતર : અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ	૧૦
૧૦	ગુજરાતી વ્યાકરણ: સૂચવ્યા મુજબ જવાબ લખો. (આ પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પો રહેશે નહીં). (૧) રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ અને તેનો વાક્યપ્રયોગ (૨) કહેવતોનો અર્થ (૩) સમાસનો વિગ્રહ કરી તેની ઓળખ (૪) છંદ ઓળખાવો (૫) અલંકાર ઓળખાવો (૬) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ (૭) જોડણી શુદ્ધિ (૮) લેખન શુદ્ધિ ભાષા શુદ્ધિ (૯) સંધિ - જોડો કે છોડો (૧૦) વાક્ય રચનાના અંગો વાક્યના પ્રકાર વાક્ય પરિવર્તન	૧૦
	કુલ	૧૦૦

Paper-II
Marks-100

ENGLISH (MAIN EXAMINATION)
Medium-English

(Descriptive)
Time-3 Hours

No.	Type of Question	Marks to be allotted
1.	ESSAY (A minimum of 250 words and a maximum of 300 words): Choose any one topic from a list of five. (Descriptive analytical / philosophical / based on Current Affairs)	15
2.	LETTER WRITING (in about 150 words) A formal letter expressing one's opinion about an issue. The Issues can deal with dally office matters / a problem that has occurred in the office / an opinion in response to one sought by a ranked officer / issues pertaining to recent concern, etc.	10
3.	REPORT WRITING (in about 200 words) A report on an official function / event / field trip / survey etc.	10
4.	WRITING ON VISUAL INFORMATION (in about 150 words): A report on a 10 graph / image / flow chart / table of comparison / simple statistical data etc.	10
5.	FORMAL SPEECH (In about 150 words) A speech (in a formal style) that is to be read out in a formal function. This could be an inauguration speech, an educational seminar / conference, a formal ceremony of importance etc.	05
6.	PRECIS WRITING A précis in about 100 words for a 300 - word passage.	10 X 2 = 20
7.	READING COMPREHENSION: A-reading passage of about 250 words to be given followed by short-answer type questions	10
8.	ENGLISH GRAMMAR a. Tenses b. Voice c. Narration (Direct-Indirect) d. Transformation of sentences e. Use of Articles and Determiners f. Use of Prepositions g. Use of Phrasal verbs h. Use of idiomatic expressions i. Administrative Glossary j. Synonyms/Antonyms k. One-word substitution l. Cohesive devices/Connectives/Linkers m. Affixes n. Words that cause confusion like homonyms / homophones	10
9.	TRANSLATION: Translation of a Short Passage (of about 150 words) from Gujarati or English	10
Total		100

(a) History of India

1. Indus Valley Civilization: Characteristics, Places, Society, Cultural History, Art and Religion Indus Valley Civilization and Gujarat Vedic Age-Jainism and Buddhism, Nanda Dynasty
2. Maurya and Gupta Empires,
3. Vijayanagara Dynasty and Important dynasties of South India.
4. Important dynasties of Gujarat their administration, art, architecture, literature, science and Technologies
5. Educational Institutions: Takshshila, Nalanda and Valabhi,
6. Arrival of Europeans in India, establishment and expansion of British rule in India 1757 to 1856, land revenue system. Permanent Conscription, Raiyatwari and Mahalwari Education System.
7. India's Freedom struggle of 1857: religious and social reform movements in India and Gujarat in the 19th century, factors responsible for the rise of nationalism in India, Indian National Congress
8. Rise of Mahatma Gandhi on the national scene and the impact of his ideas, principles and teachings on the political, social, economic, religious, and cultural life of India.
9. Role of Sardar Patel in Independence Movement and Post-Independence Integration.
10. Indian revolutionaries in India and abroad, Azad Indian Army and Subhas Chandra Bose.
11. Post-Independence India: Reorganization of country states, Mahagujarat movement, Important events.

(b) Cultural Heritage

1. Salient features of Indian culture and its art forms, literature, sculpture and architecture from ancient to archaic times; Salient features of Indian Society
2. Indian cinema and theatre and its impact on society.
3. Arts and Crafts of Gujarat
4. Gujarati theatre
5. Folk culture and Oral Tradition of Gujarat: Its Significance, Characteristics and Implications
6. Coastal culture and tribal culture of Gujarat

(c) Geography

1. Study of physical features and resources of Gujarat and India: major landforms, climate, soil, rocks, rivers, reservoirs, vegetation, minerals and water resources.
2. Economic History: Primary, Tertiary, Tertiary and Quaternary,
3. Social and Demographic Geography.
4. Developmental and environmental issues, sustainable development, globalization; Its Social and Economic Impacts, Smart City and Solutions Natural disasters, carbon emissions, pollution disaster Management. Global Response to the problems of climate Change and Environmental Degradation: Key treaties and conventions.

(d) Science and Technology

1. Integrating science, technology and innovation for a better human life, Science and Technology in everyday life: India's contribution in the field of science and technology, challenges and obstacles in application and diffusion of science and technology, role and scope of science and technology in nation building
2. Information and Communication Technologies (ICT)-its Importance, Benefits and Challenges, E Governance and policies regarding India, Cybercrime and Cyber Security
3. India's space programs-Past, Present and Future Energy Policy and Nuclear Policy of India Importance, benefits and challenges of technology in defense services
4. Achievements of Indians in the field of science and technology, matters related to intellectual property rights in the field of science and technology

(e) Events of Regional, National and International Importance

(f) Indian State System and Constitution

1. Constitution of India and its salient features.
2. Functions and duties of Union and State Governments of India.
3. Issues and challenges related to federal structure-Role of Governor in states
4. Division of Powers between central and State Governments (central List, State List, Concurrent List).issues and challenges
5. Important constitutional amendments.
6. Constitutional Institutions and their Role
7. Parliament and State Legislatures Structure. Functioning Governance Powers and Special Jurisdictions and Related Topics
8. Judiciary in India Structure and Functioning, Important Provisions and Constitutional Amendments related to Emergency, Judicial Review, Public Petitions.

(g) Public Administration and Governance

1. Meaning, Nature and Scope of Public Administration, evolution in India, legacy of British rule
2. Role of civil service in democracy.
3. Government policies and interventions, implementation issues and problems with regard to the development of various sectors
4. Development Process Role of civil society, non-governmental organizations and other stakeholders, statutory, regulatory and various quasi-judicial bodies.
5. Good Governance and e-Governance-Transparency, accountability and sensitivity in Bill of Rights, Right to Information, Public Service Act and its governance implications of this survey, social research and its importance
6. Rights related issues (Human Rights, women's Rights, Rights of Scheduled castes and Scheduled Tribes, Rights of Children) etc.
7. Important international organizations, agencies, various. Organizations and their structure

(h) Discipline In Public Service

1. Ethics and Human Interaction: Essence, Determinants and Implications/Impacts on Human Behavior, Consequences: Dimensions of Ethics, Ethics in Personal and public Relations, Ethics in public Services, Truthfulness and Accountability-Right to Information Act, Public Services Act and its implications.
2. Attitude: Basic elements, Functions; its effect on thoughts and behavior/behavior and relationship, character and political attitudes; Social influence and the role of persuasion/promotion.
3. Emotional Intelligence: Concept. Its Usefulness and Applications in Management and Governance
4. Human Values: The Role of Family, Society and Educational Issues in Educating Citizens about Values.
5. Ethics related issues and challenges-Anti-corruption system, Lokpal, Lokayukta
6. Case study of matter related to the above order (1-5).

(i) Indian Economy and Planning

1. Indian Economy: Emergence and Development of Planning Practice in India, central and state Government's economic performance, dynamics, challenges, new initiatives, reforms etc. important events, developments and social sector initiatives. Niti Aayog Objectives, Constitution and Functions Social Audit Agriculture, Industries, Infrastructure Sector and Service Sector
2. Regulatory Framework for Finance and Banking Concepts, Structure and Role. Monetary policy and fiscal policy
3. Indian Public Finance: Indian Tax System, public expenditure, Public Debt, deficit and aid in Indian Economy, central and state Fiscal Relations.
Various indicators of economy, Indian important institutions involved in public administration
4. Rural Development and Rural Economy- Challenges and Policies; Employment policies/Schemes in India
5. External Sector: Trends, Structure and Direction of Foreign Trade. External field improvements Foreign Institutional Investment (FII) and Foreign Direct Investment (FDI)
6. The Economy of Gujarat- An Overview; Economy, economic and social infrastructure development policies of Gujarat in comparison with India and other states, Co-operative movement in Gujarat and its impact on socio-economic aspects of life.
7. Infrastructure: Power, Ports, Roads, Airports, Railways, Telecommunications. Social Impact Assessment